

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalul acesta ese in tota Martíer'a; dar' prenumeratiunile se primescu in tota dilele. Pretiulu pentru Austro-Ungaria: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru 3 fl., — pentru Roman'a si Tierile latine si streine: pre unu anu 8 fl. (20 franci — ie noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.— l. n.) Unu numaru singuraticu costa 12 cr. v. a.

Tote siodenii si assemnatiunile suntu a se tramite la Redactiu-ne diurnalului in Gher'l'a (Szamos-ujvár.) Er' diurnalele de schimb precum si tote scrierile de a căror'a aparentia ar' fi a se face mentiona in acestu diurnal suntu a se tramite la Proprietariulu diurnalului M. B. Stanescu in Arad.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia si 30 cr. tace si timbrale. La repetiri mai dese a unor si acelor'asi insertiuni se accordă reduceri insemnate in pretiulu de inserare.

Collectantii de insertiuni se impărtasiesc in % cuvenit.

Abonamentele suntu a se face prin asemnatiuni postale: La REDACTIUNEA DIURNALULUI in Gher'l'a Szamosujvár. Cei de gente barbara si din tiéra straina se voru adresă: in Siberi'a la Tiarulu, in Chin'a la Ching-chiling-ho, in Pers'a la Siaculu, in Asi'a si in celealte parti ale lumiei la prefectulu Banifa. Pretiulu de abonamente se primcese in totu soiulu de bani — nu mai in bani ideali nu.

Patianii si nasdravaniile

BARONULUI MINCIUNESCU.

(Continuare.)

In restempulu acesta se intemplă ceva, ce spunându adeverulu, me căm pusè pe gânduri. Ratiele erău inca vii si venindu-si puçinu in fire incepură a bate din arepi si a se redică in aeru, redicându-me impreuna si pre mene. Ori cene altulu, in loculu meu, ar' fi fostu incurcatu alu dracului. Eu folosindu-me de pôlele hainei miele că de nesce arepi, me indreptai spre casa. — Ajungându de-asupr'a casei mele, pentru de a me poté cobori la paméntu, incepùi a sucí pre rîndu gâtulu la tote ratiele mele, apoi me coborii prin hornulu casei, spre marea uimire a bucatarului meu si cadiùi pre platenu, in care din fericire nu era aprinsu focul.

Mi s'a intemplatu ceva totu căm asié cu o céta de potârnichi. Esisem că se probezu o pusea noua, si'mi sfersise-mi tote provisiunea de alice (sărete), cându vedìu pre neasceptate, redicându-se sub picioarele miele o céta de potârnichi. Poft'a de a vedé cătev'a din ele sér'a la mésa, me facu se chibzuescu unu mijlocu, care vi-lu econđndu si d-vostre onorabilii mei cetitori se-lu intrebuinitati de căteori ve veti aflá in asemeni impregiurari. — Indata ce observai loculu in care s'au retrasu potârnichele, 'mi incarcai repede arm'a vîrindu vîrg'a dela pusca in locu de plumbu si lasêndu că vîrfulu se ésa afora din tieve. — Me indreptai spre potârnichi si traseiu tocmai cându voiă a sboră, si la cătiv'a pasi vîrg'a cadiù imposibilita cu siepte paseri cari au trebuitu se fie forte nimite vediendu-se, asié pre neasceptate, trase in frigare.

De alta data intâlnsi int'un'a din marelle paduri ale Rusiei, o pré frumósa vulpe albastra, — ar' fi fostu mare pecatu se gauresci pretiós'a-i blana cu unu glontiu său cu

tiulu din pusca si pusei in loculu lui unu cuiu mare apoi 'mi descarcăi pusc'a atâtu de bene incâtu căd'a vulpei se tiéntu de arbore. Atunci inaintai in linisce spre ea, trasei cutitulu de vénatória si i-i facu in frunte o crestatura in forma de cruce, in urma luai sbiciulu si asié de frumosu o isgonii afora din pielea ei incâtu 'ti causă o mare placere acést'a privelisce.

Intemplarea si noroculu de multe ori ne spala gresielele. Éca unu exemplu.

Intr'o dî vedu in o padure dësa o scrófa selbateca si unu purcelu carii dau navala spre mene. — Tragu si nu nimerescu; dar' purcelulu 'si urmeza drumulu, pre candu scrót'a sta nemiscata că si cumu ar' fi tientuita de pamantu. Me apropii se cercezezu cau'sa acestel intemplari, si vedu că aveam de a face cu o scrófa órba, ce tiéne in dentii ei căd'a purcelului, care in iubirea lui de fiu i-i servia de conductoriu. Glontiulu trecându printre cele döue fiare, rupsese căd'a purcelului, lasandu numai vîrfulu acelei'a in căd'a scrófei, care acumu stá nemiscata netragându-o mai multu purcelulu. Apucái numai decâtu acea bucata de căd'a si dusei la mene acasa fora picu de greutate pre biat'a fiara órba.

Ori cătu de primejdiosu este acestu animalu, giganulu este si mai ingrozitoriu si mai fiorosu. Intr'o dî amu intâlnită unulu intr'o padure, si inca in unu tempu, cându nu erám pregatită nici de aperare nici de atacu. — Abia apucái a me trage dupa unu arbore, cându fiar'a se aruncă asupr'a mea cu tote repediunea că se me indragăseca cu coltii sei, dar', in locu de-a intrá in carnea mea coltii lui petrunseră atâtu de adêncu in trunchiulu arborclui, incâtu nu-i mai potu scôte că se se mai arunce inca odata asupr'a mea. — Ha! ha! ha!... diseu eu, astându-ne numai noi doi; dupa ace'a luái o pétre si i-i batui coltii atâtu de afundu in arbore incâtu i-i era preste potentia de a si-i mai scôte afora. N'aveam decâtu se-i botaresen sártea, că'a ca si facu indata si

BANII.

N'am in punga nici o frânta
Si nici cuculu nu-mi mai cânta.
De-asi avé in punga bani
N'asi avé prea multi dusimani,
Asi avé preteni o mia
Si-asi trat in veselia;
Daca banii 'ni lipsescu
Pretenii ue parasescu.

Câci 'mi cânta in punga banii
Sciu se-mi impacu toti dusimani.
Dómne ce me veselescu,
Cându in punga 'ni zuraescu!

Cându i capetu cam la anulu
Mintea-mi se-'ntorce că banulu;
Cându gândescu că i-oi avé
Tóta lumea e a mea.

De-asi avé multi bani in punga,
Cá se 'ntréca si se ajunga —
Mecenate eu asi fi
Si pre toti i-asi daruf;

Ajutare-asi ori pe cine, —
Facem-asi si mie bine:
Face-asi ceva, face-asi caru; —
Déca n'am,... voiu face — amaru!

De-asi avé vr'o diece punge
Ce omu scumpu a-si mai ajunge: —
Dare-asi multi celoru sermani, —
Multe-asi face se am bani.

La misiei totu li-asi intinde,
Multe, multe asi cuprindu;
A-si fi omu vestitu laudatu,
Svatulu meu ar' fi cautatu.

Si ori ce asi dice in lume
Tóte s'ar' primi de bune,
Potu se fia nebunii
Potu se fia si prostii

Si de cumva din pecate
A-si cercá dupa dreptate,
Vinde-o potu si cumperá
Numai bani de-asi numerá;

Si dreptate o s'ajunga
Cine are bani in punga,
Deci dreptatea-i la jidani,
Că totu ei au mai multi bani.

V'asi mai spune multe cele
Dar' nu potu de socotele...
Apoi ce se me-'ngrigescu
Că n'am bani se-i socotescu

Crede-mi aste nu suntu glume,
Că-i pe bani si asta lume.

Chiaru pe gândulu ee 'lu ai
Trebue că bani se dat

De voiesci ceva 'nainte,
Numai banii-'ti fie 'n minte.
Fora bani nu multu ajungi...
Multu inse cu diece pungi!

Déca-asi sci vr'o maiestria,
Asi avé si eu sêmbría;
De asi fi neguigatoriu,
Faceasi si eu ceva sporiu;

Maiestru-i de alta limba
Si la elu banii colinda
Negustorii-i de altu neamu;
La romanu nu vine-unu banu.

Siefu de-asi fi la vréo bursa
Pung'a nu mi-aru fi prea scursa...
Inse-acolo nu patrundu
Si-amu ajunsu la punga 'n fundu.

Dara nu am nici unu bine
Daca banii nu-su la mine;
De si am vr'unu ruginozu,
Nu imi face multu folosu,

Că la mine nu multu tiene
Ci si fuge 'n mâni straine!
In ce data am vr'unu banu
Se si 'nbiea la jidanu.

Cându 'mi vine 'ncolo 'n minte:
Coiu avé mai inainte!
Tâtea planuri 'mi totu facu
Câte nu-mi incapui in capu;

Face-asi scôle si beserici
Si de bine intunereci,
Dómne câte planuescu!
Numerandu-i betrânesescu

Cându gândescu de-o punga mare
Banii 'mi dau mânaiare, —
Par' că-i vedu cum imi luceescu, —
Multe tóte planuescu ...

Cându gândescu la detoria
N'am prea mare bucuria,
Trebe se-i dau la jidani
Si eu totu n'oi avé bani!

N'am in punga n'am o frânta!
Si nici cuculu nu-mi mai cânta,
Deci traescu si fora bani,
Cum traiescu si alti sermani.

Ei! me lasu de socotele!
Nu 'mi sfarmu mintea mea cu ele!
Faca-le acei ampluti
Cari-su putredi de avuti ...

Pre cei avuti i scie săntulu
Cum le ambla in capu gândulu.
Că-ci aceloru ce au bani
Team'a, grig'a li-su dusimani.

Se cám temu de punga — afunda
Sórele se nu le-ascunda; —
Bine dar', că n'am vr'unu banu,
Că nici grige inea n'am ...

De mi-ar' fi pung'a ampluta, —
Mi-asi alege o avuta ...
Cá cu ea se-i inmultim —
Séu mai bine se-i spesim.

Déca n'am,... nu am ce face,
Voiu luá pe cine-mi place.
Ei dar' dêns'a nu m'a vré
Bani de cumva n'oi avé.

Trebuine-ar' trebu-i mie
Câtu de multi bani si o mia,
Fia mari si meruntieci
Se cumperu lelei cercei.

La o feta cám cocheta
Ai se-i cumperi toaleta
Deci nu poti fi petitoriu
Pâna inca esti detorius.

Multi nu sciu de ce se prinde,
Cá se pôta bani cuprinde ...
Vîndu-si legea la dusimani,
Numai că se aiba bani.

Se anu bani scire-asi ce face
Asi trai cu ei in pace.
Déca nu-i amu eu nu sciu
Nici chiaru grig'a s'o descriu,

Mi zadarnicu cioroborulu,
Nu mi se'mplinesce dorulu! ...
Banii suntu nenumerati,
Cine sci unde-su bagati.

Cine âmbla dupa bani
Fia numai siarlatani, ...
Poti atunci că se cuprindi
Si mai multi „treidieci arginti” !!

Margineanulu.

Croitoriu cu unu pruncu si croitoriu cu trei prunci.

Ore-cine cumperandu-si postavu că se-si faca o haina s'a dusu cu densulu la unu croitoriu. Acela îi spuse ca n'ajunge postavulu pentru hain'a ce vre se faca. Elu ese de acolo si vediendu peste drumu o alta tabla de croitoriu, merge la acel'a si intra in vorba. Croitoriu primesce.

Dupa câte-va dile venindu se 'si ia hain'a, vede ne baiatulu croitorului o mica haina facuta din mate-

— De ce, la altu croitoriu a disu că n'ajunge materi'a si aici a remasu si pentru copilu?

— Ei domnule, respunse croitoriu, eu am numai pe misielulu ast'a, dar elu are trei.

* *

Parentele si cei doi fii ai sei.

Unu betrânu care erá in agoni'a mortii chemă pe cei doi fii ai sei care îi mâncase tóta avereia si le dise:

— Puneti-ve unulu la drént'a mea si altulu la stâng'a,

Ei se nu fi minhiose schi turbose schi furiose, ba se fi schi esti, sche zici bhadye? Dhe chiciulescu achum dhimithale, pina la zam vider schen.

Schindhale grose schindhale, ne mai piminitu ne mai hauzithe schi ne mai ghindytu, schi ne mai valegt, schi ne mai ghindhitu, schi ne mai chibzuiti, schi ne mai sorhohitit, schi ne mai ischoditu, schi ne mai simtithi; schi ne mai zisi, schi ne mai gesaght, schi ne mai.... schi ne mai.... schi ne mai.... ich kann nicht sogen genug. Ei aphoi si nu esci mhinirose?

Ba se esci, pintruca trebui se esci, schi sum miniose.

So grose minciune, su grose lugnerei, ce se zici despre nhimai jidovele, nni puthe la mine leidtene, fora che se zici ceva.

Che mi aphasa pe imina alu njieu, cha schi dreitzene dhila mhorii tyetroicioire.

Nhu mi asi fi nyie mhinirosu, dhachi zici la lume, che schi judenele inschala, dhar la mhi eesci furioso, esci thurburato, chindu sage lumhea, che nur jidovele inshala.

Das ist schel mai grose minciunose, dhila incepatoria dd lume shi phanha achum, nu este asta mi rhoghu. Ascha che nui drepthu?

Aht vei bhadye gavara sathului, se ne zici chumva che esci dreptthe ascha ceva, che dhi furioso ce esci la meine thetu mi smulghu dhi phi barbe a nyeu.

Shi phothe mhi roghu, chi schi jidovele inschala pe hunu hori pe altulu, che asha e lumea inrochelatore? nu e ascha? vuas? che? ha?

Dar mhi rhogu chare esci mai grose inschelatore, schela sche inscheli pe hunu hori pe altulu, ori schela sche inscheli pe tiara, pe vaterland.

Badje Gayara sathuluj, ciulessete urechia la vorba a nyieu, cha se ni hauzi cineva.

Nu hai hauditha, dta, dhar mhi roghu numai incethu despre Her von Várody Zichy, und so veiter, veiter, veiter, veiter veiter....

Thaci dhin ghurele? che eu nu schi nu am vizutu zicu zoi, dhar hungurescile povestesci?

Ei schi achum chare esci mai grose inschelatore, jidovele oriachea sche inschala pe intregu si seraculu tierisiora?

Fu sochotu in minthora njeu che schela, ce insesala pe hunguru, pe rimunyi, pe nemtiu, nu esti asia de marc inschelatore, cha schi schela ce inscheli si pe hunguru si pe rumunele schi nemtile, si schi pe jidovele, pentruca jidovele dhe inschala, inschala numai pe alti, shi un si pe jidani, iar acea inschala schi pe alti schi pe jidovele.

Ei chare e mai grose inschelatore? ha vuas? nu e ascha che dhin 2 inschelatori e mai mare schela sche inschala schi pe celealalthe.

Ei shi apoi unde esci mai grose inschelothoria la lume de chite a luha dele hunu jidane pentru hunu pielhoca de pi chinye 40000 guldenu. Ah vei mamu nyeu. Sfinte Habacuchi.

Nu me inhiru de inschialatiune ascha de thare, der me inhiru cum phuthutu inschela phe hunu jidivele astha dhe thare, schi inche mi roghu pentru unu pielhoca dhi chinye?

Eu asiu fi de'lu pentru 40000 de guldenu 40000 peli di chinye, de scie la minye che toti chine pindre cu drothele; ba inchi dami schi dhin pelea nyeu unu dhirabe pe di supra.

SERACI'A MEA.

Seracia, seracia,
Vorba multa si pustia,
Nicairi nu te-amu cautatu
Si'n totu loculu te-amu aflatu.

Inca din a mea pruncia
Me feriamu de seracia;
Ci oh, vai totu ce feresci,
Totu ace'a intâlnesci!

Devenfi, ca multi in lume,
Devenfi — dragu domne — june,
Si nici ca gândeamu se fia
Si aici totu seracia!

Ca june, deci cu potere,
Pusum'amu pe socotele
De-a caută si de-a privi
Si-a ve spune, ce-oiu gasi:

Mai ântâiu am mersu la jocu
Se-mi cauta alu meu norocu
Ce vediu? fete'n fudulia
Si fetiorasi in betia,
Ve rogu, nu e saracia?!

Ducu-me la templulu săntu,
Unicula locu pre pamântu,
Unde si muierea tace (?!)
Si dà la vecin'a pace (?!)

Ce vediu, domne, dieu me spaiu,
Vre-o trei omeni cu bunu straiu,
Cei alalti rosii la nasu,
Casia vrea domnulu vinarsu!

Muierile, vai de ele,
Dreptu ca erau in tacere,
D'ar' tota a loru gatela
Era din bolt'a jidana.

Privit'am si la copile
Privit'u si la vechi de dile,
Si nu-sce pote se fia
Ca toti'su in seracia!

Unii suntu seraci cu duchulu
Altii iar' seraci cu capulu,
La-alu treilea pung'a-i dice:
Nu vei fi in veci ferice!

Dar' mie, voinicu de mine,
Care locu mi se cuvinte?
Intre cari se me numescu
Ca par'-ca si eu traescu?

Capulu meu — capetă carte
Cumca e in paupertate;
Pung'a mea... mi-e de prisosu...
N'am nimicu — fora folosu!...

Tand'a

Mand'a

T. Da, de unde, de unde frate Manda?

M. Numai de aici dela Deesiu.

T. Si ce e nou prin Deesiu?

M. D'apoi de nou nu-i nemic'a, numai erá se fia cev'a nou.

T. Si ce erá se fia de nou?

M. D'apoi audi tu o ne mai audita: unu Romanu erá se fia alesu de Profesor la scóla civica din Deesiu.

T. Si cum s'a intemplatu totusiu de nu s'a alesu?

M. D'apoi asié cä afora de Romanulu dela Munte, toti cei alaltri Romani, membrii in Comitetulu scólei civice s'au uitatu pre acasa in ace'a dî, bagsém'a cä se incungiure ur'a carei amenintia din dóue parti: din partea Magiariloru déca votá pre acestu Romanu bencavalificatu pentru acel postu si din partea Romaniloru déca votá pre Levitulu magiaru, care a reesitu cu majoritate de unu votu.

T. Si apoi déca numai Romanulu dela Munte a fostu de facia la acea iutrunire avut'au totusiu si recurente romanu vre-unu votu?

M. Avutu da; cäci toti membrii nemagiari, precum si dintre magiari ómenii de conscientia au votat pentru elu; cäci de-o parte elu erá celu mai evalificatu recurente, er' de alta parte erá se fia uniculu romanu profesore la acést'a scóla civica sustinuta de unu orasius cu $1\frac{1}{2}$ mia cetatiuni romani si intr'unu cercu cu locuitori in majoritate absoluta romani si certata in mai mare parte de teneri romani.

T. Asié, asié, spusuti-amu eu si de alta data cä totu noi suntemu vin'a la tóto..... Ne plângemu, ne plângemu contr'a apesariloru si neindreptatiriloru de totu soiulu, d'apoi cându e vorb'a de-a lucrá cev'a, de a ne folosi de drepturile ce ni-au mai remasu toti ne codsmu, toti ne tragemu indereptu: unulu de voi'a popei, altnul de-a preutesei....

T. Da pre unde-ai mai âmblatu in acestu tempu de concediu?

M. Fost'amu si prin Pestea si m'amu întâlnitn si cu Domnulu Andrisiu.

T. Si ce a-i vorbitu cu Domnulu Andras? Seiu cä i-i pare reu dupa fotoliulu ministerialu.

M. Ba nu credu se-i para reu; cäci s'a arestatu tare cu voia buna. E fórt'e multiumitu cu respunsulu magulitoriu ce i-au datu imperatulu la cererea lui de-a fi slobozitu din deregatoria.

T. Nu crede la domnii cei mari nici odata, cä 'ti mentiescu de te frigu! Crede-me frate Manda cä multu mai multiumitu ar' fi si Andras déca la cererea lui de absolvare i-ar' fi respunsu Imperatulu nostru cu vorbele cu cari a respunsu Imperatulu Prusiei la cererea de absolvare a ministrului seu Bismarck: **Nici-candu** adeca cumca nici cându nu l'a absolvá din deregatoria.

T. Mè Manda! ore ce-i aceea ministeriu?

M. D'apoi bagsém'a cev'a misteriu.

T. Si ce-i aceea misteriu?

M. D'apoi bagsém'a ceva despre care nu e iertatu a sei nemica, cäci déca ai sci te-ar' loví cu sap'a 'n capu.

Frumósa e cantarea
Deliciu e tonulu seu,
Ea vindeca dorerea
Si-alina dorulu greu.

Cântati toti pentru tiéra
Si'n choru se-ne unimu
Golindu pline pahara
Salutea se-i dorim!

Prin viersuri armoniose
Virtutea se-o marimur,
Copileloru frumóse
Amorulu se-lu rapim!

Traiésca Iumea 'ntréga,
Traiésca bunulu vinu,
Traiésca si-a mea draga
Si-amorulu ei virginu!

Veniti si micu si mare
Cu Bachu se pie'nfratimur
Cu vinu, amoru, cântare
Viéti'a s'o 'ndulecim!

Veniti cu infrătire
La dulce vinu se bemu,
A tieri fericire
Si-amorulu se-lu cântam!

A. P. A.

Degetulu Ciganului.

Voiendu Ciganulu a scapá de catania si strembá unu degetu spre palma asia de tare, in cătu medicii visitatori, nepotendu-lu indreptá neci cătu de pucinu, erau hotariti a-lu dechiará necapace de arme pentru totu-dé-un'a. — Solgabi râului — de care portá ciganulu mai mare frica — i-i veni atunci in mente cev'a si intrebá: „De candu ti-e strembu degetulu méi Cigane?“ — „De multu, de multu, Domnule Mar'a T'a tiucu-ti mânele si piciorile, inca din copilaria l'au strânsu la olalta sgârciurile!“ responde ciganulu. — „D'apoi mai inainte de a-lu strênge la olalta sgârciurile dreptu ti-a statu degetulu?“ intrebá solgabirâulu mai apropiandu-se de ciganu: „Dreptu dióia, dio dreptu al'a Cinstitu Marta-t'a, ca dóra io am fosiu omu citovu (fora defectu corporal) marescu-ti cinstea Domnule Maria-t'a“ — disse ciganulu trágându-se indereptu cu frica si cu temere. — „Da totusiu cum ti-a fostu degetulu inainte de a-lu strembá sgârciurile?“ — contineau a intrebá solgabirâulu mai apropiandu-se de ciganu. — „Iá hápt-asié, dio hápt asié oblu mi-a fostu si acest'a degetu cä si celé-lalte vedi asié Mar'a-t'a!“ — disse ciganulu indreptandu-si degetulu — si pre langa risetulu comunu alu intregei comisiune asentatória fù inrolatu, si documentulu i-se si subscrise postfundualmente cu 25 de alunu verde si vénjoso.

STAFET'A SATULUI.

Domnulu Nimicu Ne este bunu amicu Drept'acea se-a publicá 'n Numerulu ce vá urmá. Dar' si Cocut'a-I rogatu a ne cercá regulatu Viner'a Dominec'a. Luni'a Marti'a Mercuri'a, Joi'a chiar' si Sâmbat'a Că la noi bene-a âmpla!

H. Tand'a-Manda, Trénc'a-Fléne'a Nu conturna dragostea Neci blama 'nsuratiunea. Fia eu feta de romanu Ori chiar' si cu de jidetu Caci dóra cu jidantu Va se intre gschäfteri'a si 'n nat'a romanescă Care-apoi o se sporésca In bani multi si-n ayutia Nu totu numa'n seracia.

Vulpolulu si Canele Se voru mâncă In Marti'a ce va urmá.

Detoris!!! . . . . . Bani!!! . . . . .